

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної
військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра української мови і літератури та методик їх навчання**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчально-педагогічної роботи
 М. Б. Боднар
«1» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЖАНРО-РОДОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІРИЧНОГО ТВОРУ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Історія)

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» [для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література. Історія)]. Кременець, 2024. 13 с.

Розробник: д. філол. н., доцент Назарець В. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури та методик їх навчання (протокол № 1 від „01” серпня 2024 року).

Завідувач кафедри Назарець В.М.

Анотація

Робоча навчальна програма вивчення дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю – 014 Середня освіта (Українська мова і література. Історія), розробленої кафедрою української мови і літератури та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору», необхідне методичне забезпечення.

Програма «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» – органічна складова частина дисциплін, які є обов'язковими для вивчення магістрами спеціальності: 014 Середня освіта (Українська мова і література. Історія). Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань спеціальної підготовки фахівців, зокрема: теоретичне та практичне оволодіння здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти основами літературної генерики і генології, розвиток аналітичних якостей у здобувачів, розуміння трансформації і тенденцій розвитку літературної генології.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: генерики, генологія, їх генеза, історичні трансформації, національні та індивідуально-авторські варіанти.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання магістрами практичних робіт, творчих проєктів, творів, есе, реферативних повідомлень, доповідей тощо.

Міжпредметні зв'язки: під час засвоєння дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» актуалізуються зв'язки з курсами історії української та зарубіжної літератури, лінгвістичними дисциплінами, з курсами історії, філософії, культурології та естетики. Міждисциплінарні зв'язки реалізуються шляхом зіставлення і порівняння літературних та культурних явищ, використання певних історичних, культурологічних та лінгвістичних співставлень та аналогій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь 01 Освіта / Педагогіка	Вільний вибір студентів	
Змістових модулів – 3	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (розділ 9) Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма	Рік підготовки: 1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5,3	Середня освіта (Українська мова і література. Історія) Рівень вищої освіти Другий (магістерський)	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		25 год.	6 год.
		26 год.	6 год.
		Практичні	
		Самостійна та індивідуальна робота	
		69 год.	78 год.
Вид контролю: 3 /3			

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 56,6% / 43,4 %.;
 для заочної форми навчання – 13,3% / 86,7 %.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» є поглиблення та узагальнення теоретичних літературознавчих знань, отриманих здобувачами під час вивчення історико-літературних дисциплін, підготовка їх до самостійної викладацької й дослідницької літературознавчої роботи.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» є:

- розширення на вищому теоретичному рівні уявлень про художній твір як системно організовану цілісність;
- ознайомлення з основними методологічними принципами, методами і прийомами тлумачення художнього тексту;
- опанування основами методики системно-цілісного аналізу як найбільш адекватного природі літературного твору;
- засвоєння технології аналізу твору в його родовій і жанровій специфіці;
- ознайомлення з основними досягненнями сучасної української та зарубіжної літературознавчої думки в царині розуміння, аналізу та інтпретації літературно-художнього твору.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання жанро-родової організації ліричного твору» спрямоване на формування у магістрантів відповідних професійних **компетентностей**:

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності.
ЗК 3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності.
ФК 4	Здатність критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.
ФК 6	Здатність здійснювати інтегроване навчання. Здатність застосовувати сучасні методи й технології навчання української мови, української літератури, історії, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та літератури, історії з урахуванням вікових та

ФК 9	індивідуальних особливостей здобувачів освіти. Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії та наукової полеміки; здатність творчо та критично осмислювати інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності.
------	--

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП ПРН 2	Програмні результати навчання
ПРН 5	Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти). Демонструвати знання категоріального апарату лінгвістики та літературознавства.
ПРН 7	Оволодіти різними видами аналізу художнього твору, вміти визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок тексту із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лірика контексті жанро-родової організації літературно-художнього твору

Тема 1. Роди і жанри літератури.

Тема 2. Епічний рід літератури.

Тема 3. Драматичний рід літератури.

Змістовий модуль 2. Жанро-родова організація ліричного твору

Тема 4. Ліро-епічний рід літератури.

Тема 5. Ліричний рід літератури.

Тема 6. Жанрова природа лірики в аспекті сучасних літературознавчих досліджень.

Тема 7. Образ автора у ліричному творі.

Змістовий модуль 3. Метажанрові ліричні утворення

Тема 8. Рольова лірика як метажанр.

Тема 9. Авторецептивна лірика як метажанр.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I семестр								

Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Лірика контексті жанро-родової організації літературно-художнього твору								
Тема 1. Роди і жанри літератури.	13	3	3	7	12	1	1	10
Тема 2. Епічний рід літератури.	13	3	3	7	11	1		10
Тема 3. Драматичний рід літератури.	13	3	3	7	11	1		10
Разом за змістовим модулем 1	39	9	9	21	34	3	1	30
Змістовий модуль 2. Жанро-родова організація ліричного твору								
Тема 4. Ліро-епічний рід літератури.	14	3	3	8	11	1		10
Тема 5. Ліричний рід літератури.	14	3	3	8	12	1	1	10
Тема 6. Жанрова природа лірики в аспекті сучасних літературознавчих досліджень.	14	3	3	8	12	1	1	10
Тема 7. Образ автора у ліричному творі.	14	3	3	8	11		1	10
Разом за змістовим модулем 2	56	12	12	32	46	3	3	40
Змістовий модуль 3. Метажанрові ліричні утворення								
Тема 8. Рольова лірика як метажанр.	13	2	3	8	11		1	10
Тема 9. Авторецептивна лірика як метажанр.	12	2	2	8	9		1	8
Разом за змістовим модулем 3	25	4	5	16	20		2	18
Всього годин	90	25	26	69	90	6	6	78

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Родова система літератури.	3
2.	Жанри епічного роду літератури.	3
3.	Драматичний рід літератури та його жанри.	3
4.	Жанрова організація ліро-епічних творів.	3
5.	Ліричний рід літератури.	4
6.	Сучасні дослідження жанрової природи лірики.	3
7.	Форми суб'єктного виразу образу автора у ліричному творі.	3

8.	Рольова лірика в контексті сучасних генологічних досліджень.	3
9.	Літературознавчі концепції авторецептивної лірики.	3
	Всього	26

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання матеріалу лекції 1. Роди і жанри літератури. Типологічне співставлення основних концепцій жанро-родової організації літератури.	8
2.	Опрацювання матеріалу лекції 2. Епічний рід літератури. Взаємозв'язок епосу й лірики. Формальні й тематичні аспекти.	8
3.	Опрацювання матеріалу лекції 3. Драматичний рід літератури. Взаємопроникнення художніх компонент лірики й драми.	8
4.	Опрацювання матеріалу лекції 4. Ліро-епічний рід літератури. Жанрова організація ліро-епічного твору.	7
5.	Опрацювання матеріалу лекції 5. Ліричний рід літератури. Генезис літературознавчих уявлень про жанрову природу лірики.	7
6.	Опрацювання матеріалу лекції 6. Жанрова природа лірики в аспекті сучасних літературознавчих досліджень. Типологія сучасних літературознавчих уявлень про жанрову організацію лірики.	8
7.	Опрацювання матеріалу лекції 7. Образ автора у ліричному творі. Генологічні моделі суб'єктного вияву образу автора в епічних та ліричних творах.	8
8.	Опрацювання матеріалу лекції 8. Рольова лірика як метажанр. Автопсихологічна й рольова лірики.	8
9.	Опрацювання матеріалу лекції 9. Авторецептивна лірика як метажанр. Тематичні моделі авторецептивної лірики.	7
	Всього	69

Рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання мають вільний доступ до навчального контенту курсу на платформі «Moodle». З матеріалами навчальної дисципліни можна ознайомитися на кафедрі та під час консультацій із викладачем.

9. Індивідуальні науково-дослідні завдання

- Розробити модель орієнтовного зразка змістових та формальних художніх компонент ліричного твору.
- Укласти глосарій жанрологічних термінів (не менше 20 одиниць).

10. Методи навчання

Лекція, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, евристичний, аналіз самостійної роботи, аналіз індивідуальних навчально-дослідних завдань.

11. Методи контролю

Написання відкритих і закритих тестів; усне опитування, перевірка завдань, що виносяться на самостійне опрацювання; перевірка ІНДЗ.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль № 3					
Т	Т	Т	М.К	Т	Т	Т	Т	М.К	Т	Т	М.К.			
1	2	3		4	5	6	7		8	9				
5	5	5	20	5	5	5	5	20	5	5	5	10	100	

T1, T2 ... T7 – теми практичних занять; 5 – найвищий середній бал, який отримує студент на семінарсько-практичному занятті; М.К. – модульний контроль.

Навчальним планом передбачено підсумкову форму контролю залік. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студента. Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання:

90–100 балів — високий рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, досконале оволодіння лінгвістичною термінологією, творчий виклад концепції, сформовані практичні уміння та навички здійснювати комунікацію у групі та в колективі);

82–89 балів — середній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, повне оволодіння термінологією, аргументований виклад концепції, припускається незначних помилок в усній чи писемній формах комунікації);

75–81 бал — середній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, середнє оволодіння термінологією курсу, аргументований виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички комунікації);

67–74 бали — достатній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, достатнє оволодіння термінологією, репродуктивний виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички);

60–66 балів — достатній рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, достатнє оволодіння термінологією, репродуктивний виклад концепції, відсутність конкретних прикладів, які б підтверджували теоретичні положення, недостатньо сформовані практичні навички);

0–59 балів — низький рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, низький рівень оволодіння термінологією, фрагментарний виклад концепції, несформовані практичні навички комунікації).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.
5. Завдання для проведення модульного контролю.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. За ред. М. Зубрицької. 2-е вид., доповнене. – Львів: Літопис, 2001. – 832 с.
- Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.
- Бернадська Н.І. Вступ до літературознавства: хрестоматія. Київ: Либідь, 2002.
- Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. Київ: Академвидав, 2004. - 368
- Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів: монографія Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 519 с.
- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство: підручник. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
- Галич О.А. Історія вітчизняного та світового літературознавства. Луганськ : ЛДПУ ім. Тараса Шевченка, 2000. 144 с.
- Галич О.А. Вступ до літературознавства: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ: Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. 288 с.
- Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури: підручник. Київ: Либідь. 2008. 488 с.
- Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2008. – 488 с.
- Іванишин В. Теорія літератури: курс лекцій : [навч.-метод. посіб.]. Дрогобич : [РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка], 2010. 471 с.
- Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури: навч. посіб / Упоряд. П.В.Іванишин. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 256 с.
- Історія української літератури та літературно-критичної думки кінця XIX - початку XX століття: підручник. Луганськ : Альма-матер, 2008. 480 с.
- Історія української літературні а літературно-критичної думки першої половини XIX століття: Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 392 с.
- Історія української літературної критики та літературознавства: хрестоматія: У 3 кн.: Навч. посібник для студ. філол. фак. вузів. Київ : Либідь, 1996.
- Ковбасенко Ю. І. Мистецтво аналізу й інтерпретація художнього тексту. Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України. 2003. № 7.
- Ковпик С. І. Аналіз тексту художнього твору літератури як базис філологічної освіти: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2020. 98 с.
- Література. Теорія. Методологія: пер. з польськ. С. Яковенка / Упор. і наук. ред. Д. Уліцької. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
- Марко В. П. Аналіз художнього твору: навч. пос. Київ: Академвидав, 2013. 280 с.

- Мітосек Зофія Теорії літературознавчих досліджень, Сімферополь, 2003.
- Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
- Наєнко М.К. Історія українського літературознавства: підручник для студ. ВНЗ -2-ге вид-я, зі змінами й доповненнями. Київ:Академія, 2001. 360 с.
- Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Києво-Могилянська академія, 2006. 347 с.
- Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство / Пер. з польськ. О. Галета. Львів: Літопис, 2007. 316 с.
- Пахаренко В.І. Основи теорії літератури. Київ: Генеза, 2007. 296 с.
- Сивокінь Г. У вимірах сприймання. Теоретичні проблеми художньої літератури, її історії та функцій. Київ: Фенікс, 2006. 304 с.
- Скорина Л. В. Аналіз художнього твору: навч. пос. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 424 с.
- Скорина Л. Література та літературознавство української діаспори. Черкаси: Брама-Україна, 2005. 384 с.
- Теорія літератури в Польщі: антологія текстів: друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / пер. з пол. С. Яковенко ; упоряд. Б. Бакула ; заг. ред. В. Моренець. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 531 с.
- Ткаченко А. О. Мистецтво слова : Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2-е вид., випр. і доповн. Київ: ПЦ “Київський університет”, 2003. 448 с.

Допоміжна:

- Гетьманець М. Ф. Сучасний словник літературознавчих термінів. Харків: Ранок, 2003. 160 с.
- Гром'як Р.Т. та ін. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2006. 751с.
- Енциклопедія постмодернізму ; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко]. Київ : Вид-во С. Павличко „Основи”, 2003. 503 с.
- Кузьменко В. І. Словник літературознавчих термінів. Київ: Український письменник, 2003. 230 с.
- Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
- Літературознавство. Словник основних понять. / Пер. з нім. А.Цяпи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 280 с.

Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т. 1. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 608 с.

Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. Т. 2. Київ : ВЦ „Академія”, 2007. 624 с.